

informațiile pe care le-am primit, dar pe care veți putea, fără îndoială, să le lămuriti. Dacă armele de care e vorba au intrat în mod clandestin, era, în mod necesar, de datoria autorităților dumneavoastră să le sechestreze, ca simplă măsură de poliție; misterul, în acest caz, dă loc, în chip natural, la bănueli. Dacă, dimpotrivă, au intrat în mod public și fără secret, cum se face că Altețavoastră ignora destinația lor și persoana căreia ele erau destinate pînă la sosirea avizului dat de principele Serbiei?»

Întrebările și raționamentul de mai sus puneau, evident, pe Cuza într-o postură delicată. Dîndu-și seama de aceasta, ambasadorul caută să se prezinte ca un « prieten » al lui Cuza, ca un om al împăciuirii, și-l asigură că dorește numai să-și formeze o judecată « echitabilă și imparțială ». « Multe dificultăți în lumea aceasta dispar — continuă Bulwer — cînd persoanele respective se explică în mod deschis, leal și fără prevenire ». De aceea îl roagă pe domn să-i răspundă « cu acea sinceritate pe care a găsit-o întotdeauna în comunicările sale personale » și să fie încredințat că nu dorește decît să-i faciliteze bunele raporturi cu toată lumea și să-l cruțe de dificultățile care-l asaltează din toate părțile. Îl roagă de asemenea să-i spuie dacă toate armele intrate în Principate au fost transmise sîrbilor și, dacă nu, ce cantitate a rămas încă pe solul românesc și ce destinație are ea. Scrisoarea se încheie prin sugestia « de a trimite fără întîrziere » la Constantinopol « o persoană de oarecare autoritate, cu o scrisoare amicală și explicativă » către Înalta Poartă și cu instrucțiuni generale în sensul acesta. El, Bulwer, va face tot posibilul ca lucrurile să ajungă la o înțelegere ¹.

Cuza și-a dat seama de dificultățile de a răspunde în scris la întrebările precise, indiscrete și de o remarcabilă stringență logică ale ambasadorului englez. Pe de altă parte, n-a vrut nici să și-l facă adversar, nerăspunzîndu-i de loc. A ales deci calea de mijloc. I-a trimis o scrisoare, amabilă în formă, în care însă *nu-i dădea nici una din datele cerute*, arătînd, în același timp, că a însărcinat pe Costache Negri, agentul nostru la Poartă, să-i furnizeze toate informațiile necesare atît lui, cît și Sublimei Porți. O scrisoare către aceasta din urmă n-o socotește necesară, cu atît mai mult cu cît felul cum a procedat Poarta față de el în chestiunea armelor n-a fost de loc protocolar ². Bulwer a trebuit să se mulțumească cu atît; ne-a păstrat însă pică și a dovedit-o cu prilejul secularizării bunurilor mănăstirești ³. Cît despre guvernul turcesc, după ce a primit, în privința armelor, explicațiile de rigoare din partea trimisului lui Mihail Obrenovici, el n-a mai insistat față de noi. La 17 februarie/1 martie 1863, Costache Negri scrie lui Cuza: « Afacerea armelor este complet terminată, agentul Serbiei dînd el însuși, potrivit instrucțiunilor ce avea, explicațiuni lui Ali Pașa, explicațiuni cu care acest ministru s-a mulțumit. Așadar, orice notă sau explicație ulterioară (subînțeles: din partea noastră) sînt inutile » ⁴. Chestiunea se terminase, și anume cu un remarcabil succes politic și diplomatic pentru noi și pentru sîrbi. Sentimentul succesului a fost general, în țară, ca și în străinătate. Îi dă expresie Petre Mavrogheni, într-o scrisoare pe care o

¹ M.A.E., f. 167—168 v; Academia R.P.R., ms. rom. 846 (*Amintiri și istorie 1853—1888* de Alexandru Papadopol Calimah, 1888), f. 351—352 v.

² Răspunsul lui Cuza, din 30 ianuarie/11 februarie 1863 se găsește în ms. 864 al Academiei R.P.R., f. 353—356, și în Arh. Cuza Vodă, vol. IV, f. 88—89 v; a fost publicat de G. h. I. Brătianu, *Op. cit.*, p. 150—151.

³ Cu acest prilej, ca și cu prilejul loviturii de stat, Bulwer ne-a fost ostil. Materialul documentar respectiv se află în Arh. Cuza Vodă.

⁴ Academia R.P.R., Arh. Cuza Vodă, vol. I, f. 351.